

**Kick Boks Sporcularının Sporcu Kimlikleri ile Sportmenlik Yönelimlerinin
İncelenmesi**

Ersan TURAN

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1034174>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Hitit Üniversitesi, Sağlık
Bilimleri Enstitüsü,
Çorum/Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı kick boks sporcularının sporcu kimlikleri ile sportmenlik yönelimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Çalışma Türkiye genelinde kick boks yapan 248(33,5) kadın, 493(66,5) erkek ve toplamda 795 gönüllü sporcu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Sporcuların yaş ortalamaları 23,18±10,20 dir. Yapılan çalışma kapsamında 7 sorudan oluşan 7'li likert tipli ve en yüksek puan üzerinden değerlendirilen Sporcu Kimliği Ölçeği ve 20 sorudan oluşan 5'li likert tipli ve sosyal eğilim, kurallara saygı, sorumluluk, rakibe saygı alt boyutlarından oluşan Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış olup betimsel tarama modeli benimsenmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde IBM SPSS Statistics for Windows, version 25.0 (IBM Corp., Armonk, N.Y., USA) programı kullanılmıştır. Araştırma grubuna ait demografik bilgilerin tanımlayıcı analizleri (ortalama, standart sapma, frekans ve yüzdeler) verilmiştir. Araştırmada Sporcu Kimlik ölçeği ve Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi ölçeği ve alt boyutları ele alınmış olup, demografik bilgilere yönelik Mann-Whitney U analizi ve grup karşılaştırmaları Kruskal Wallis testi ve Post Hoc Bonferonni karşılaştırmalı Mann Whitney U testi ile kullanılarak değerlendirilmiştir. Ve aralarındaki ilişkiyi incelemek için Spearman-Rho Korelasyon kat sayısı değerlendirilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlara göre, sporcuların en yüksek puan ortalamalarının sporda sorumluluklara bağlılıkta olduğu görülürken en düşük puanlarının ise rakibe saygı alt boyutunda olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Kick Boks, Kimlik, Sportmenlik Yönelimi

Sorumlu Yazar: Ersan
TURAN
ersan.turan60@gmail.com

**Investigation of Athlete Identity and Sportsmaning
Orientation of Kick Boxing Athletes**

Abstract

The aim of this study is to examine the athlete identities and sportsmanship orientations of kick boxers in terms of various variables. The study has been carried out on 248 (33.5) women, 493 (66.5) men and 795 volunteer athletes in total who do kickboxing throughout Turkey. As data collection tools within the scope of the study; Athlete Identity Scale; The 7-point Likert-type scale consisting of 7 questions have been evaluated over the highest score. Multidimensional Scale of Sportsmanship Orientation; The 5-point Likert-type scale, consisting of 20 questions, occurs from 4 sub-dimensions: social disposition, respect for rules, responsibility and respect for the opponent. And the personal information form prepared by the researcher has been used. Quantitative research method was used in the study and descriptive survey model has been adopted. IBM SPSS Statistics for Windows, version 25.0 (IBM Corp., Armonk, N.Y., USA) program has been used to analyze the data obtained in the study. Descriptive analyzes of the demographic information of the research group (mean, standard deviation, frequency and percentiles) have been done. In the study, Athlete Identity scale and Multidimensional Sportsmanship Orientation scale and its sub-dimensions have been discussed, and Mann-Whitney U analysis for demographic information and group comparisons have been evaluated using Kruskal Wallis test and Post Hoc Bonferonni comparative Mann Whitney U test. And to examine the relationship between them, the Spearman-Rho correlation coefficient has been evaluated. According to the results obtained in the study, it has been seen that the highest average score of the athletes was in commitment to responsibilities in sports, while the lowest scores were in the sub-dimension of respect for the opponent.

Keywords: Kickboxing, identity, sportsmanship orientation

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
01.12.2021

Kabul Tarihi:
27.12.2021

Online Yayın Tarihi:
28.12.2021

Giriş

Toplum genelinde mücadele sporları denildiğinde ilk akla gelen dövüş ya da kuralsız bir şekilde sporcuların birbirlerine vurmalarıdır. Asıl olan ve çok fazla bilinmeyen noktalardan bir tanesi de özellikle mücadele sporlarıyla uğraşan sporcuların bu işin özündeki Uzakdoğu felsefesini almış olmalarıdır. Bu doğrultuda düşünüldüğünde kick boks branşının kurallar ve felsefesi doğrultusunda düşünülenin aksine bir spor dalı olduğunu görmekteyiz. Bu bağlamda sporcu kimliği olan sporcuların sportmenlik yönelimlerini ortaya koymak çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

Bireylerin kimlikleri ve kimliğe etki eden nedenler her zaman araştırma konusu olmuştur (Erdoğan ve Gülşen, 2021). Kimlik kavramı, bir insanın doğuştan gelen biyolojik özellikleri ile ortaya çıkan ve aynı zamanda sosyal çevresinden etkilenmesi sonucu oluşan bir durumdur. Bu sebeple kimliğin tanımı yapılırken bireyin sosyal çevresi temel alınarak ve kendi seçimleri doğrultusunda değerlendirme yapılarak kimlik kavramı oluşturulur (Birkök, 1994). Bu tanımdan da yola çıkılarak yapılan herhangi bir eylemin ya da aynı sosyal çevreyi paylaşan bireylerin birbirine benzer tepkiler gösterdikleri ve özellikle ortak yapılan bir iş doğrultusunda benzer davranış şekilleri sergilendiği görülmektedir. Spor ve sporcu kimliği açısından bakılacak olursa da gün içerisinde yapılan antrenmanlar, aynı durumu yaşama sıklığı gibi sebepler bireylerin spor çatısı altında benzer kimlik yapılarının oluşturduğunu düşündürmektedir. Bu hususta sporcu kimliği kavramına bakıldığında, sporcu kimliği, sportif bir rolün ortaya konulmasıyla birlikte bireyin kendini ifade etmesidir (Brewer vd., 1993). İnsanların algılama şekillerine göre sporcu kimliği toplumsal bir rol oynamaktadır. Toplum tarafından onaylanan, sporcu özelliğini taşıyan insanlar bu durum kendilerine söylediğinde kendini daha çok sporcu olarak hisseder ve sporcu kimliğinin oluşmasına katkı sağlar (Reifsteck, 2011). Sporcu çevresi ya da spor çevresi olan insanlar davranış olarak etkilendikleri gibi fiziksel beceri ve aktivite olarak da kendilerini ortaya koymaya çalışmaktadırlar. Bu sebepten sporcu kimliğinin doğru bir şekilde oluşması, yansıtılması spor yapan insan sayısını artıracaktır. Örnek sporcu olgusunun ortaya çıkardığı bazı etmenler vardır. Sporunun belirlenen etik davranışlarının dışına çıkmaması ve bu doğrultuda da ilk akıllara gelenlerden bir tanesi de sportmenliktir.

Sportmenlik denildiğinde çoğunlukla fair play düşünülmektedir. Sportmenlik tanımına bakıldığında, sporun ruhuna uygun bir şekilde davranmayı amaçlayan erdemli davranış bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır (Stornes, 2002). Yapılan literatür taramasına göre dövüş sporlarıyla uğraşan olmanın psiko-sosyal sonuçlar açısından olumlu bir şekilde olduğu görülmüştür (Akçakoyun ve ark., 2010) Bu bağlamda da psiko-sosyal yönden olumlu gelişme gösteren bireylerin sportmenlik yönelimlerinin olumlu yönde olacağı düşünülmektedir (Ulukan, 2021). Bu doğrultuda kick boks

sporuyla uğraşan bireylerin sporcu kimlikleriyle sportmenlik arasındaki ilişkinin incelenmesi araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırma Deseni

Kick boks sporuyla uğraşan sporcuların sporcu kimlikleri ile sportmenlik yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli tercih edilmiştir.

Araştırma Grubu

Araştırmanın örneklemi, Türkiye de kick boks branşıyla uğraşan sporculardan oluşmaktadır. Çalışmaya toplamda 795 kişi katılmış olup elde edilen veriler önce boş soru bırakılan anketlerin değerlendirmeden çıkartılması ve ardından Mahalanobis uzaklığı $p<,001$ seviyesinde tutularak uç değerler hesaplanmış ve buna göre verideki sapkın değerler elenmiş 741 katılımcı ile çalışma tamamlanmıştır. Sporcuların yaş ortalamaları $23,18\pm 10,20$ olarak saptanmıştır. Sporcuların kaç yıldır kick boks yaptıklarına verdikleri cevap ise $5,85\pm 7,43$ olarak tespit edilmiş ve kick boksa yeni başlayanlar ve 41 yıldır katılım sağlayanlardan oluşmaktadır.

Tablo 1

Sporculara Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	248	33,5
	Erkek	493	66,5
Eğitim	İlk	21	2,8
	Orta	84	11,3
	Lise	388	52,4
	Lisans	225	30,4
	Lisansüstü	23	3,1
Milli	Evet	134	18,1
	Hayır	607	81,9
Ulusal Müsabaka	Evet	310	41,8
	Hayır	431	58,2
Uluslararası Müsabaka	Evet	179	24,2
	Hayır	562	75,8
Başlama Amacı	Kilo verme	35	4,7
	Kendimi savunma	188	25,4
	Başarı	376	50,7
	Maddi kazanç	21	2,8
	Diğer	124	16,3

Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Sporcu Kimliği Ölçeği ve Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği kullanılmıştır.

Sporcu Kimliği Ölçeği

Brewer ve Cornelius (2001) tarafından geliştirilen, yedi maddeden oluşan ölçek ve 7'li likert tiplidir. Sporcu Kimliği Ölçeğinin Türkçe adaptasyonu Öztürk ve Koca (2013) tarafından yapılmıştır. Ölçekten elde edilen yüksek puan sporcu kimliği düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği

Vallerand ve ark.(1997)' in geliştirdiği Türkçe geçerlik ve güvenirliği Sezen (2010) tarafından yapılan Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği 5'li likert tipi olup 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçek sosyal eğilim, kurallara saygı, sorumluluk ve rakibe saygı alt boyutlarını içermektedir.

Veri Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde IBM SPSS programı kullanılmıştır. Çalışmaya toplamda 795 kişi katılmış olup elde edilen veriler önce boş soru bırakılan anketlerin değerlendirmeden çıkartılması ve ardından Mahalanobis uzaklığı $p < ,001$ seviyesinde tutularak uç değerler hesaplanmış ve buna göre verideki sapkın değerler elenmiş 741 katılımcı ile çalışma tamamlanmıştır. Verilerin dağılımlılarının değerlendirilmesi için değişkenlerle ilgili normallik analizi Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testleri ve basıklık-çarpıklık değerleri incelenmiş ve verilerin normal dağılım göstermediği görülmüştür. Bu sebeple verilerin analizinde non-parametrik testlere başvurulmuştur. Araştırma grubuna ait demografik bilgilerin tanımlayıcı analizleri (ortalama, standart sapma, frekans ve yüzdeler dilimleri) verilmiştir. İstatistiksel analizler, Sporcu Kimlik Ölçeği, Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği ve alt boyutları üzerinden Spearman-Rho, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis, Post Hoc Bonferonni karşılaştırmalı Mann Whitney U analizleriyle yürütülmüştür. Katılımcıların yaş ortalamaları $23,18 \pm 10,20$ olarak saptanmıştır. Sporcuların kaç yıldır kick boks yaptıklarına verdikleri cevap ise $5,85 \pm 7,43$ olarak tespit edilmiş kick boksa yeni başlayanlar ve 41 yıldır katılım sağlayanlardan oluşmaktadır.

Bulgular

Tablo 1

Katılımcıların Ölçeklerden Aldıkları Puanlar

Sporcu Kimlik Ölçeği		Ortalama	Min	Max
		41,62±6,06	17,00	49,00
Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği	Sosyal normlara uyum (SNU)	4,74±0,48	2,40	5,00
	Kurallara ve yönetime saygı (KYS)	4,72±0,39	3,00	5,00
	Sporda sorumluluklara bağlılık (SSB)	4,85±0,32	3,00	5,00
	Rakibe saygı (RS)	4,21±0,87	1,00	5,00
Genel		4,63±0,36	2,95	5,00

Tablo 1'de katılımcıların ölçeklere göre aldığı puanlara bakıldığına Sporcu Kimliği Ölçeği toplam puanı 41,62 iken Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği alt boyutlarında en yüksek puan

ortalaması sporda sorumluluklara bağlılıkta görülürken en düşük puan rakibe saygı alt boyutunda görülmüştür.

Tablo 2

Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre SK ve SYÖ nin Karşılaştırılması

Ölçekler	Gruplar	n	S.T.	S.O.	U	z	p	
SKÖ	Kadın	248	342,43	84922,00	54046	-2,584	,010*	
	Erkek	493	385,37	189989,00	,000			
SNU	Kadın	248	351,80	87246,50	56370	-2,063	,039*	
	Erkek	493	380,66	187664,50	,500			
KYS	Kadın	248	374,53	92883,50	60256	-,341	,733	
	Erkek	493	369,22	182027,50	,500			
SYÖ	SSB	Kadın	248	350,24	86859,50	55983	-2,351	,019*
		Erkek	493	381,44	188051,50	,500		
RS	Kadın	248	372,72	92435,50	60704	-,158	,874	
	Erkek	493	370,13	182475,50	,500			
Genel	Kadın	248	359,40	89130,50	58254	-1,050	,294	
	Erkek	493	376,84	185780,50	,500			

Tablo 2’de katılımcıların cinsiyet değişkeni ile SKÖ ve SYÖ ve alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olup olmadığına dair Mann Whitney-U analizi ile değerlendirilmiş ve SKÖ ve SYÖ’ de SKÖ, SYÖ-SNU ve SYÖ-SSB arasında fark olduğu gözlemlenmiştir. Bu farkında üç grup için erkek katılımcıların almış oldukları puanlarının daha yüksek olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 3

Katılımcıların milli sporcu olup olmama durumuna göre karşılaştırılması

Ölçekler	Gruplar	n	S.T.	S.O.	U	z	p	
SKÖ	Evet	134	484,59	64935,50	25447,500	-	,000*	
	Hayır	607	345,92	209975,50	6,805			
SNU	Evet	134	381,54	51126,00	39257,000	-,750	,453	
	Hayır	607	368,67	223785,00				
KYS	Evet	134	370,92	49703,00	40658,000	-,005	,996	
	Hayır	607	371,02	225208,00				
SYÖ	SSB	Evet	134	382,39	51240,00	39143,000	-,854	,393
		Hayır	607	368,49	223671,00			
RS	Evet	134	354,34	47482,00	38437,000	-	,311	
	Hayır	607	374,68	227429,00	1,012			
Genel	Evet	134	366,66	49133,00	40088,000	-,260	,795	
	Hayır	607	371,96	225778,00				

Tablo 3’de katılımcıların milli sporcu olup olmama durumları ile SKÖ ve SYÖ ve alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark olup olmadığına dair Mann Whitney-U analizi ile değerlendirilmiş ve SKÖ de fark olduğu görülmüştür, bu farkın nedeni milli sporcuların almış oldukları puanlarının daha yüksek olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 4

Katılımcıların ulusal alanda yarışmalara katılıp katılmama durumuna göre karşılaştırılması

Ölçekler	Gruplar	<i>n</i>	<i>S.T.</i>	<i>S.O.</i>	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	
SKÖ	Evet	310	438,51	135938,50	45876,500	-7,300	,000*	
	Hayır	431	322,44	138972,50				
SNU	Evet	310	375,35	116358,50	65456,500	-,559	,576	
	Hayır	431	367,87	158552,50				
KYS	Evet	310	362,79	112463,50	64258,500	-,949	,342	
	Hayır	431	376,91	162447,50				
SYÖ	SSB	Evet	310	383,45	118869,00	62946,000	-1,685	,092
		Hayır	431	362,05	156042,00			
RS	Evet	310	356,04	110371,50	62166,500	-1,641	,101	
	Hayır	431	381,76	164539,50				
Genel	Evet	310	362,39	112342,00	64137,000	-,931	,352	
	Hayır	431	377,19	162569,00				

Tablo 4’de yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, SKÖ de fark olduğu gözlemlenmiş, bu farkın nedeni ulusal düzeyde yarışmalara katılan sporcuların almış oldukları puanlarının daha yüksek olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 5

Katılımcıların uluslararası alanda yarışmalara katılıp katılmama durumuna göre karşılaştırılması

Ölçekler	Gruplar	<i>n</i>	<i>S.T.</i>	<i>S.O.</i>	<i>U</i>	<i>z</i>	<i>p</i>	
SKÖ	Evet	310	477,68	85504,50	31203,500	-7,676	,000*	
	Hayır	431	337,02	189406,50				
SNU	Evet	310	391,89	70148,00	46560,000	-1,786	,074	
	Hayır	431	364,35	204763,00				
KYS	Evet	310	376,30	67357,00	49351,000	-,407	,684	
	Hayır	431	369,31	207554,00				
SYÖ	SSB	Evet	310	404,61	72426,00	44282,000	-3,029	,002*
		Hayır	431	360,29	202485,00			
RS	Evet	310	360,07	64452,50	48342,500	-,798	,425	
	Hayır	431	374,48	210458,50				
Genel	Evet	310	381,56	68300,00	48408,000	-,761	,447	
	Hayır	431	367,64	206611,00				

Tablo 5’te yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda, SKÖ ve SYÖ-SSB de fark olduğu gözlemlenmiş, bu farkın nedeni her iki düzey için uluslararası düzeyde yarışmalara katılan sporcuların almış oldukları puanlarının daha yüksek olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 6

Katılımcıların Eğitim Düzeylerine Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	S.O.	χ^2	p	Fark
SKÖ	İlk (1)	21	409,29	7,398	,116	
	Orta (2)	84	314,28			
	Lise (3)	388	377,68			
	Lisans (4)	225	378,68			
	Lisansüstü (5)	23	355,39			
SYÖ	SNU	İlk	21	408,31	1,512	,825
		Orta	84	366,35		
		Lise	388	368,79		
		Lisans	225	375,36		
		Lisansüstü	23	348,57		
KYS	İlk	21	509,76	15,708	,003*	1>2 (U=614,50; z=-2,460; p=,014) 1>3 (U=2550,00; z=-3,120; p=,002) 1>4 (U=1370,00; z=-3,399; p=,001) 1>5 (U=111,50; z=-3,450; p=,001) 2>5 (U=721,50; z=-2,003; p=,045)
	Orta	84	399,99			
	Lise	388	370,78			
	Lisans	225	353,84			
	Lisansüstü	23	309,96			
SSB	İlk	21	418,90	12,661	,013*	1>2 (U=663,50; z=-2,058; p=,040) 1>5 (U=152,50; z=-2,496; p=,013) 3>2 (U=14418,00; z=-2,032; p=,042) 4>2 (U=8077,50; z=-2,498; p=,012) 2>5 (U=3486,00; z=-2,181; p=,029) 4>5 (U=2009,50; z=-2,307; p=,021)
	Orta	84	330,89			
	Lise	388	372,82			
	Lisans	225	386,11			
	Lisansüstü	23	295,22			
RS	İlk	21	411,71	2,658	,617	
	Orta	84	382,55			
	Lise	388	360,13			
	Lisans	225	379,59			
	Lisansüstü	23	391,09			
Genel	İlk	21	445,60	3,976	,409	
	Orta	84	391,11			
	Lise	388	362,71			
	Lisans	225	372,04			
	Lisansüstü	23	359,11			

Tablo 6’da yapılan Kruskal-Wallis analizinde, katılımcıların eğitim düzeylerine göre SKÖ ve SYÖ ve SYÖ’nün alt boyutları arasında anlamlı fark olup olmadığı değerlendirilmiştir. Bu analiz sonucunda, SYÖ’nün alt boyutlarından olan KYS ve SSB de fark olduğu gözlenmiştir. Bu farkı oluşturan grupların tespit edilmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda, KYS alt boyutunda ilkökul düzeyinin diğer eğitim düzeyleri ile arasında ve ortaokul ve lisansüstü düzeyleri arasında; SSB alt boyutunda ortaokul düzeyinin ilkökul, lise ve üniversite düzeyleri arasında ve lisansüstü düzeyinin ilkökul, ortaokul ve lise düzeyleri arasında anlamlı fark olduğu gözlenmiştir.

Tablo 7

Katılımcıların Başlama Amaçlarına Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	n	S.O.	χ^2	p	Fark	
SKÖ	Kilo verme (1)	35	358,10	22,230	,000*	2<3 (U=27864,00; z=-4,111; p=,000)	
	Kendimi savunma(2)	188	323,71			2<4 (U=1363,50; z=-2,328; p=,020)	
	Başarı (3)	376	401,26			5<3 (U=19004,50; z=-2,732; p=,006)	
	Maddi kazanç (4)	21	449,79			5<4 (U=926,50; z=-1,982; p=,047)	
	Diğer (5)	121	340,51				
SYÖ	SNU	Kilo verme	35	429,27	5,080	,279	
		Kendimi savunma	188	364,80			
		Başarı	376	373,87			
		Maddi kazanç	21	375,31			
		Diğer	121	354,13			
	KYS	Kilo verme	35	413,54	12,914	,012*	5<1 (U=1613,50; z=-2,247; p=,025)
		Kendimi savunma	188	345,70			2<3 (U=30986,50; z=-2,576; p=,010)
		Başarı	376	391,63			5<3 (U=19186,00; z=-2,799; p=,005)
		Maddi kazanç	21	374,21			
		Diğer	121	333,35			
	SSB	Kilo verme	35	422,09	16,744	,002*	2<1 (U=2572,50; z=-2,457; p=,014)
		Kendimi savunma	188	339,17			2<3 (U=30976,00; z=-2,984; p=,003)
		Başarı	376	384,62			2<4 (U=1474,00; z=-2,267; p=,023)
		Maddi kazanç	21	436,90			5<1 (U=1725,00; z=-2,087; p=,037)
		Diğer	121	351,93			5<4 (U=989,00; z=-2,007; p=,045)
	RS	Kilo verme	35	451,54	7,446	,114	
		Kendimi savunma	188	376,06			
		Başarı	376	367,99			
		Maddi kazanç	21	395,50			
		Diğer	121	344,96			
	Genel	Kilo verme	35	466,86	12,739	,013*	2<1 (U=2342,50; z=-2,713; p=,004)
		Kendimi savunma	188	359,77			3<1 (U=5051,00; z=-2,285; p=,022)
		Başarı	376	380,12			5<1 (U=1333,50; z=-3,341; p=,001)
		Maddi kazanç	21	382,83			5<3 (U=19700,50; z=-2,225; p=,026)
Diğer		121	330,31				

Tablo 7’de yapılan Kruskal-Wallis analizinde SKÖ, SYÖ-KYS, SYÖ-SSB ve SYÖ’de fark olduğu gözlenmiştir. Farkı ortaya çıkaran grupları belirlemek için Mann-Whitney U analizi yapılmıştır. SKÖ’ye göre başlama amaçları arasında “kendini savunma” ve “diğer amaçlar”ın ayrı ayrı başarı ve maddi kazanç amaçları ile arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. SYÖ incelendiğinde, KYS alt boyutunda, “diğer amaçlar”ın “kilo verme” ve “başarı” ile, “kendini savunma” amacının “başarı” ile; SSB alt boyutunda, “kendini savunma” amacının “kilo verme”, “başarı” ve “maddi kazanç” ile, “diğer amaçlar”ın “kilo verme” ve maddi kazanç” ile; SYÖ-Genel puan düzeyinde “kilo verme” amacının “kendini savunma”, “başarı” ve “diğer amaçlar” ile, “başarı” amacının “diğer amaçlar” ile arasında anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8

Katılımcıların Yaşlarına Göre SKÖ ve SYÖ Ve Alt Boyutları ile Olan İlişkilerinin Spearman-Rho Analizi Sonuçları

SKÖ	SYÖ_SNU	SYÖ_KYS	SYÖ_SSB	SYÖ_RS	SYÖ
-----	---------	---------	---------	--------	-----

Yaş	.125 .001*	.142 .000*	-.029 .434	.114 .002*	.107 .004*	.111 .003*
-----	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Tablo 8’de katılımcıların yaş değişkenine göre sporcu kimliği ve çok boyutlu sportmenlik yönelimleri ölçekleri arasındaki ilişki non-parametrik testlerden spearman-rho sıra fakları korelasyon katsayıları analizi ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, çok boyutlu sportmenlik yönelimleri ölçeği “sosyal sorumluluklara bağlılık” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Yaş değişkeninin “sporcu kimlik ölçeği”, “sosyal normlara uyum”, “kurallara ve yönetime saygı”, “rakibe saygı” alt boyutları ve “çok boyutlu sportmenlik yönelimleri ölçeği genel” ölçek ile aralarında düşük düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Tablo 9

Katılımcıların Kaç Yıldır Yaptıklarına Göre SKÖ ve SYÖ ve Alt Boyutları ile Olan İlişkilerinin Spearman-Rho Analizi Sonuçları

	SKÖ	SYÖ_SNU	SYÖ_KYS	SYÖ_SSB	SYÖ_RS	SYÖ
Kaç yıldır spor yapıyorsunuz	.306	.088	.008	.130	-.054	.007
	.000	.016	.827	.000	.142	.850

Tablo 9’de katılımcıların kaç yıldır spor yaptıklarına göre sporcu kimliği ve çok boyutlu sportmenlik yönelimleri ölçekleri arasındaki ilişki non-parametrik testlerden spearman-rho sıra fakları korelasyon katsayıları analizi ile incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, çok boyutlu sportmenlik yönelimleri ölçeği “kurallara ve yönetime saygı”, “rakibe saygı” alt boyutları “çok boyutlu sportmenlik yönelimleri ölçeği genel” ölçek ile aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Kaç yıldır spor yaptıklarına göre “sosyal normlara uyum”, “sosyal sorumluluklara bağlılık” alt boyutları ile aralarında düşük düzeyde; “sporcu kimlik ölçeği” ile orta düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki olduğu saptanmıştır (p<0.05).

Tartışma ve Sonuç

Yapılan bu çalışmada kick boks sporuyla uğraşan sporcuların sporcu kimlikleri ile sportmenlik yönelimleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, sporcuların en yüksek puan ortalamalarının sporda sorumluluklara bağlılıkta olduğu görülürken en düşük puanlarının ise rakibe saygı alt boyutunda olduğu görülmüştür.

İlgili alan yazın incelendiğinde Güllü ve Şahin (2018) milli güreşçilerin sportmenlik yönelimleri üzerine yapmış oldukları çalışmada, çalışmamıza benzer sonuçlar elde ettikleri görülmüştür. İlgili çalışmanın sonuçlarında da sporcuların en yüksek puan ortalamalarının sporda sorumluluklara bağlılıkta olduğu görülürken en düşük puanlarının ise rakibe saygı alt boyutunda olduğu görülmüştür. Benzer sonuçlar Balçıkınlı ve arkadaşlarının (2017) kadın futbolcuların sportmenlik yönelimlerini incelediği çalışmasında da karşımıza çıkmaktadır. İlgili çalışmadaki

katılımcıların en yüksek puan ortalamalarının sporda sorumluluklara bağlılıkta, en düşük puanlarının ise rakibe saygı alt boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalara ek olarak Yalçın vd. (2020) amatör olarak spor yapan üniversite öğrencilerinin sportmenlik yönelimlerini inceledikleri çalışmalarında en yüksek puan ortalamalarının sporda sorumluluklara bağlılıkta, en düşük puanlarının ise rakibe saygı alt boyutunda olduğu sonucu ile de çalışmamıza benzerlik gösterdiği görülmektedir. Gümüş (2019) tarafından yürütülmüş bir başka çalışmada ise x kuşağında sportmenlik yönelimlerinin incelenmiş ve katılımcıların en düşük puanlarının rakibe saygı alt boyutunda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bulgular incelendiğinde sporcuların cinsiyet değişkeni açısından sporcu kimliği ile sportmenlik yönelim alt boyutlarından sosyal normlara uyum ve sporda sorumluluklara bağlılıkta erkek sporcuların lehine anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Ulusal alan yazın incelediğinde bu bakımdan karşılaştırma bulgularının değerlendirilmesi amacıyla daha çok çalışmaya ihtiyaç duyulmasıyla birlikte yapılan diğer çalışmalarda genel olarak erkek sporcuların kadın sporculara kıyasla sporcu kimliklerinin daha güçlü olduğu sonuçlarına varılması bu farklılığın anlaşılmasında etkili olduğu düşünülebilir (Lamont- Mills vd. 2006; Proios vd. 2012; Wiechman ve Williams, 1997; Matheson vd. 1994).

Elde edilen diğer bulgularda sporcuların, sporcu kimlik algı puanlarının milli olup olmama durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bu sonuca göre milli sporcuların kimlik algısı milli olmayan sporculara göre daha yüksek düzeydedir. Literatür incelendiğinde ise Çetinkaya (2015) yaptığı çalışmada, milli takım sporcularının sporcu kimlik düzeylerinin milli olmayan sporculardan düşük olduğunu ancak aradaki farkın anlamlı olmadığını dolayısıyla sporcuların sporcu kimlik düzeylerinin milli olup olmamalarına göre farklılaşmadığını belirtmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan bir diğer analiz sonuçlarında ise sporcuların, sporcu kimlik düzeylerinin ulusal düzeyde yarışmalara katılanların lehine farklılaştığı görülmektedir. Buna ek olarak sporcuların sporcu kimliği ölçeği ve sportmenlik yönelim ölçeğinin sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutunda farklılık olduğu gözlemlenmiş bu farkın nedeni her iki düzey için uluslararası düzeyde yarışmalara katılan sporcuların almış oldukları puanlarını daha yüksek olmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Bulgular incelendiğinde araştırmaya katılan kick boks sporcularının eğitim düzeylerine göre sportmenlik yönelim alt boyutlarından olan kurallara ve yönetime saygı ve sporda sorumluluklara bağlılık alt boyutunda farklılaşma olduğu gözlenmiştir. Farklılığın katılımcıların lisansüstü eğitime sahip olanların lehine gerçekleştiği belirlenmiştir. Literatüre bakıldığında ise Ebrahim vd. (2015) bireysel sporlar ve takım sporlarıyla ilgilenen elit sporcularla yaptıkları çalışmada da sporcuların eğitim seviyeleri ile kurallara ve yönetime saygı alt boyutunda korelasyon olduğunu belirtmişlerdir.

Yapılan analizler sonucunda katılımcıların yaş değişkenine göre sporcu kimliği ve çok boyutlu sportmenlik yönelimleri sosyal sorumluluklara bağlılık alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Çalışma bu yönden Yalçın vd. (2020) amatör olarak spor yapan üniversite öğrencilerinin sportmenlik yönelimlerini inceledikleri çalışmaları ile benzerlik göstermektedir. Öte yandan yaş değişkeninin sporcuların sporcu kimlik düzeyi, sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, rakibe saygı alt boyutları ve çok boyutlu sportmenlik yönelimleri ölçeği genel ölçek ile aralarında düşük düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). İlgili alan yazın incelendiğinde ise Çetinkaya (2015) sporcularla yaptığı çalışmada, sporcuların kimlik düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılaşmadığı belirtmiştir.

Çalışmanın diğer bulgularında ise sporcuların kaç yıldır spor yaptıklarına göre sosyal normlara uyum, sosyal sorumluluklara bağlılık alt boyutları ile aralarında düşük düzeyde; sporcu kimlik düzeyleri ile orta düzeyde pozitif yönde doğrusal bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Literatüre baktığımızda ise Işık (2018) sporcuların spor yılı ile sporcu kimlik düzeyleri arasında herhangi bir anlamlı farklılıkla karşılaşmamıştır.

Kaynakça

- Birkök, M. C. (1994). *Bilgi sosyolojisi ışığında kimlik sorunu*. Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Brewer, B. W., VanRaalte, J. L., ve Linder D. E. (1993). Athletic identity: hercules' muscles or achilles heel?. *International Journal of Sport Psychology*, (24), 237-254.
- Çetinkaya, T. (2015). *Takım sporlarında sporcu kimliği ve sürekli sportif kendine güven ilişkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ebrahim, R. M., Ghasem, M., ve Majid, JF. (2015). Factor analysis demographic related of sportmanship in professional and champion athletes. *Organizational Behavior Management In Sport Studies*,2(5),65-72.
- Erdoğan, B. S., & Gülşen, D. B. A. (2021). Investigation of the faculty of sport sciences students' identity perceptions according to the variables of gender and doing sports. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 10(1), 164-168.
- Erin J. Reifsteck. (2011). *The relationship between athletic identity and physical activity levels after retirement from collegiate sports*. Master's Thesis. Graduate School at The University of North Carolina, Greensboro.
- Güllü S., ve Şahin S. (2018). Milli güreşçilerin sportmenlik yönelim düzeyleri üzerine bir araştırma. *Journal of Turkish Studies*, 13(18), 705–718.
- Gümüş, H. (2019). X Kuşağında sportmenlik yönelimi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 738-755.
- Işık, U. (2018). Amatör ve profesyonel sporcu lisanlarına sahip futbolcuların sportif kendine güven düzeyleri ile sporcu kimlikleri arasındaki ilişki. *Spor Eğitim Dergisi*, 2(3), 26–35.
- Sezen Balçıkanlı, G., Gülşen, K. ve Yıldırım, İ. (2017). Kadın futbolcularda sportmenlik yönelimi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(14), 1-9.
- Sezen-Balçıkanlı, G. (2010). The Turkish adaptation of multidimensional sportpersonship orientation scale-msos: a reliability and validity study. *Gazi Journal of Physical Education and Sports Science*, 15(1), 1-10.
- Stornes, T., ve Bru, E. (2002). Sportpersonship and perceptions of leadership: an investigation of adolescent handball players perception of sportpersonship and associations with perceived leadership. *European Journal of Sport Science*, 2(6), 1-15.

- Ulukan, M. (2021). Farklı dövüş sporu yapan öğrencilerin sportmenlik yönelim düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi* 5(1), 52-62.
- Öztürk, P., ve Koca, C. (2013). Sporcu kimliği ölçeğinin Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(1), 1-10.
- Vallerand, R. J., ve Losier, G. F. (1997). Self-determined motivation and sportsmanship orientations: an assessment of their temporal relationshi. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 16(1), 229-245.
- Lamont-Mills, A., ve Christensen, S.A. (2006). Athletic identity and its relationship to sport participation levels. *J Sci Med Sport*, 9(1), 472-478.
- Matheson, H., Brewer, B., & Van Raalte, J. (1995). Athletic identity of national level badminton players: a cross-cultural analysis. *Science and racket sports*, 228.
- Proios, M., Proios, M.C., Fotis., Mavrovouniotis, F., ve Theofanis, S.(2012). An Exploratory study of athletic identity in university physical education students. *Graduate Journal of Sport, Exercise & Physical Education Research*, 1(1), 98-107.
- Saraç, L., ve Toprak N., (2017). Sporcu kimliği ve homofobi ilişkisinin sporcu incelenmesi. *Spormetre*, 15(2), 79-84.
- Wiechman, S.A., ve Williams, J. (1997). Relation of athletic identity to injury and mood disturbance. *Journal of Sport Behavior*, 20(1), 199-210.
- Yalçın, Y. G., Tek, T. ve Çetin, M. Ç. (2020). Amatör olarak spor yapan üniversite öğrencilerinin sportmenlik yönelimlerinin incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 29-34.